

Τα ζητήματα της ψήφου και της νηστείας στις Οικουμενικές Συνόδους (Δρ. Ιωάννης Ν. Λίλης Λέκτορας Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Ηρακλείου Κρήτης)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2gGgCKy>]

Η ψήφος

Στο Βυζάντιο οι επίσκοποι στις Συνόδους ψήφιζαν. Και σήμερα ψηφίζουν. Δεν είναι όμως το ίδιο. Στις εκκλησιαστικές επαρχίες του σύγχρονου ελληνικού κράτους η ψήφος είναι επίσημη πολιτειακή πράξη με νομική επικύρωση, ακριβώς γιατί και η συνοδική ψήφος είναι πλέον και αυτή ανθρώπινο δικαίωμα· ενώ τότε δεν ήταν. Η ψήφος των ιεραρχών για ένα θέμα στη Διαρκή Ιερά Σύνοδο της Αθήνας ή στην Ιερά Επαρχιακή Σύνοδο της Εκκλησίας Κρήτης είναι επίσημες και πολιτειακές

πράξεις και όχι μόνο εσωτερικές εκκλησιαστικές πράξεις, όπως συμβαίνει σε πολλές σύγχρονες εκκλησίες του εξωτερικού και της διασποράς, όπου είναι περιθωριοποιημένες από τις κοινωνίες στις οποίες ζουν. Οι πολιτειακές όμως πράξεις, ειδικά όταν παραμείνουν πολύ καιρό στον πολιτισμό, επηρεάζουν εκ των πραγμάτων και τις εκκλησιαστικές, διαμορφώνοντας και το ανάλογο ήθος. Η απλή αναφορά στους 318 Πατέρες της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, ακόμα και αν είχαν ψηφίσει όλοι, δεν έχει κανένα νόημα αν δεν κατανοηθεί και δεν παραλληλισθεί ακριβώς με τα συγκεκριμένα ιστορικά δεδομένα της κάθε εποχής, αλλά ακόμα και της κάθε εκκλησίας στην ίδια εποχή.

Νηστεία και Διασπορά

Το θέμα της νηστείας, όταν είναι κατοχυρωμένο ανθρώπινο δικαίωμα, όπως στην Ελλάδα, είναι εύκολο ζήτημα γιατί όλοι γνωρίζουν το ακριβές περιεχόμενό της. Το αγιολόγιο της Εκκλησίας είναι την ίδια ώρα και επίσημο εορτολόγιο της Πολιτείας. Όταν η Ορθοδοξία βρίσκεται σε μία χώρα όπου οι χριστιανοί είναι ελάχιστοι, τότε το ζήτημα είναι διαφορετικό. Εκεί θα πρέπει να εφευρεθούν τρόποι, ώστε να προσαρμοσθεί στα δύο σύγχρονα δεδομένα που αναφέραμε. Διαφορετικά σύντομα θα σβήσει, αν δεν καταφέρει να μιλήσει μέσα στον σύγχρονο πολιτισμό της κάθε εποχής. Στο Βυζάντιο, ελλείψει ανθρωπίνων δικαιωμάτων, επιστήμης και άμεσης επικοινωνίας μεταξύ των απομακρυσμένων περιοχών, η θέσπιση της νηστείας ήταν συνήθως ίδια για όλες τις επαρχίες, αλλά και οι

οποιοσδήποτε διαφορές μεταξύ των εκκλησιαστικών επαρχιών δεν γινόντουσαν γνωστές εξαιτίας των «τειχών» και της αδυναμίας επικοινωνίας μεταξύ των πόλεων. Η ορθόδοξη διασπορά και η κοινή συμπόρευση όλων των ορθοδόξων σε μία μακρινή ήπειρο όπως η Αμερική, κάτω από μία Εκκλησία επίσης δεν μπορεί ποτέ να επιτευχθεί μόνο με εκκλησιαστική προτροπή ή μία Συνοδική απόφαση, αλλά με τη ζωντανή προσαρμογή στα δεδομένα εκείνου του κράτους· δηλαδή, μιλώντας τη σύγχρονη γλώσσα, με τη γεωγραφία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτή η σωστή προσαρμογή δεν σημαίνει ποτέ απώλεια της παραδόσεως. Αντιθέτως η σωστή προσαρμογή εγγυάται την ιστορική συνέχεια της Εκκλησίας μας. Ο 17ος κανόνας της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου : «τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν τάξις ἀκολουθεῖτω», μόνο με αυτόν τον τρόπο θα βρει τη σωστή εφαρμογή της. Οι πολιτικοί και δημόσιοι τύποι τότε ήταν η αυτοκρατορία, σήμερα είναι τα εθνικά γεωγραφικά κράτη, όπως τα διαμόρφωσε ο δυτικός διαφωτισμός.

Συμπεράσματα

Τα ζητήματα που θέτει η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος είναι φλέγοντα γιατί πρέπει να κινηθούν α) στους δύο άξονες του Βυζαντίου : ελληνική γλώσσα και χριστιανικό δόγμα καθώς, ποτέ δεν μπορούμε να αφήσουμε την παράδοσή μας - τίποτα δεν υπάρχει χωρίς ρίζες, αλλά β) και στους δύο σύγχρονους πραοαναφερθέντες άξονες : γεωγραφία και ανθρώπινα δικαιώματα· πάντοτε πρέπει να προσαρμοζόμαστε ως ιστορική Εκκλησία και στα σύγχρονα δεδομένα. Εδώ ακριβώς βρίσκεται και η μεγάλη διαφορά των δύο κόσμων· βυζαντινών οικουμενικών συνόδων και σύγχρονης Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Αν η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος το ακολουθήσει, πέτυχε στην αποστολή της. Αν δεν το ακολουθήσει γρήγορα θα ξεχαστεί και δεν θα ξαναγίνει ανάλογη Σύνοδος. Για να μεσολαβήσουν χίλια χρόνια κατά τα οποία δεν έγινε Σύνοδος ολόκληρης της Ορθοδοξίας σημαίνει ότι από κάποιο σημείο και μετά άρχισε να απομακρύνεται από τις ιστορικές προκλήσεις του τότε πολιτισμού. Αυτό όμως δεν συνέβαινε στην πρώτη εκκλησιαστική κοινότητα των αποστόλων, η οποία προσαρμόστηκε ζωντανά στην ελληνική γλώσσα που ήταν η τότε πραγματικότητα και όχι στα αραμαϊκά ή ακόμα και στα λατινικά (τα ελληνικά ήταν οι πολιτικοί και δημόσιοι τύποι της εποχής εκείνης), και στην ελληνική γράφτηκαν τα ευαγγέλια. Ήρθε η ώρα να ακολουθήσουμε το παράδειγμά της.